

RecondOils
unika process
ut i världen

Sid 4-5

Ecobox ger
Övertorneå
ren utveckling

SID 7

Lindbäcks
följer inte
strömmen

SID 8

NORRLANDS Barometern

3/2016

EN TIDNING MED KOLL PÅ KONJUNKTUREN I NORRLAND

WWW.NORRLANDSFONDEN.SE

NORRLANDSFONDEN

Norrland starkare än riket

Konfidensindikatorn för näringslivet i Norrland stärktes under det andra kvartalet och läget är nu för första gången på ett år starkare än i riket. Den

största orsaken till detta var en starkare utveckling för byggsektorn i Norrland. Allra bäst läge signalerade företagen i Norrbotten.

Sid 2-3

Hållbarheten är en styrka

Konsulten Sara Vikman tipsar om hur man jobbar med den allt viktigare hållbarheten.

SID 4-5

Choklad är livet för Jenny

I den lilla fabriken i Umeås utkanter tillverkas Jenny Bergs choklad, Vintage Plantations. Den choklad, som enligt Jenny, ska hjälpa till att förändra världen och göra den till en bättre plats. Med hållbarhet från böna till butik som ett absolut måtto.

SID 6

121

Konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin i Jämtland signalerar ett mycket starkt läge.

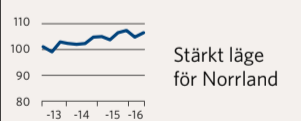
SID 2-3

Norrbotten

Konfidensindikatorn för näringslivet i Norrbotten indikerar ett mycket starkt läge.

Konfidensindikator

Olika lägesbedömningar mellan branscherna i Västerbotten.

Byggsektorn

Tillverknings-industrin

**Blåtand tror på nya
möjligheter för svenska bär.
Det gör vi också!**

**NORRLANDS
FONDEN**

TOPPLÅN FÖR FÖRETAG SEDAN 1961

vinter.

↓ DETALJHANDELN FÖRSVAGAS I SAMTLIGA LÄN

33 Från 43 till 33 i nettotalet. Byggföretagen i Gävleborg justerar i motsats till övriga län ned sina förväntningar på antalet anställda.

29 Från 10 till 29. Privata tjänsteföretag i Västernorrland justerar upp sina förväntningar på efterfrågan det kommande kvartalet.

23 Nettotalet ökar från 15 till 23. Privata tjänsteföretag i Gävleborg är mer nöjda med hur verksamheterna utvecklats.

44 Från 32 till 44. Tillverkningsindustrin i Jämtland är positivare i sina bedömningar av orderstockarnas storlek.

Ledare
vd LARS-OLOV SÖDERSTRÖM

Med fokus på hållbarhet

För Norrlandsfonden står hållbarhetsfrågor högt på agendan. Vi kan se att de företag som strategiskt implementerat hållbarhetsfrågor har bättre förutsättningar att utvecklas i positiv riktning och bidra till tillväxt. Företagen har en central roll på vägen mot ett hållbarare samhälle och ansvaret går även utanför det egna landets gränser. Den svenska regeringen har en tydlig strävan att genom en politik för hållbart företagande stärka Sveriges konkurrenskraft, skapa förutsättningar för fler jobb och växande företag. Hållbart företagande innebär, enligt regeringen, att agera ansvarsfullt. Det gäller att genom handling visa att man förtjänar förtroende från kunder, medarbetare, investerare och andra intressenter.

Ett av de nya målen på finansmarknadsområdet innebär att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling. Omställningen handlar om att hantera risker och utmaningar med företagandet i fokus. Möjligheterna finns i innovatörer, affärsutveckling och nytänkande som kräver sin finansiering. Risker och utmaningar ligger i att ha kunskap och system på plats för att säkra miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor samt att motverka korruption.

Vi väljer att i detta nummer av Norrlandsbarometern lyfta fram några företag som i olika branscher arbetar med att göra skillnad på ett hållbart sätt. De är några exempel på vad som händer på den norrländska arenan. Vidare får du i intervju med Sara Vikman en inblick i hur hållbarhet kan stärka dina affärer på kort och lång sikt.

Lycka till i ditt hållbarhetsarbete!
Lars-Olov Söderström ■

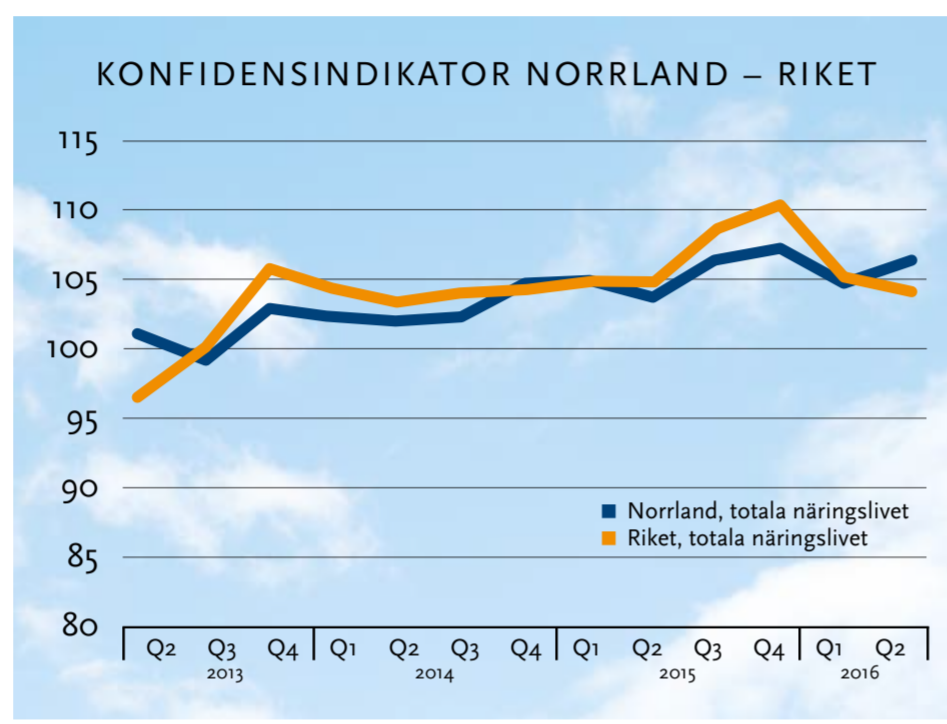
NORRLAND GÅR OM RIKET

Konfidensindikatorn för näringslivet i Norrland stärktes under det andra kvartalet och läget är nu för första gången på ett år starkare än i riket. Den största orsaken till detta var en stark utveckling för byggsektorn i Norrland.

– Samtliga norrländska län utom Gävleborg har stärkt sitt läge sedan senaste mätning, allra bäst läge signalerade företagen i Norrbotten. Även Gävleborg har dock fortsatt ett starkare läge än normalt. Byggssektorn stärktes och uppvisade ett mycket starkt läge, medan tillverkningsindustrin föll tillbaka något men uppvisade ändå en stark konfidensindikator. Privata tjänstenäringsförstärktes medan detaljhandeln försvagades, men båda dessa branscher uppvisar fortsatt ett starkare läge än normalt, konstaterar Lars-Olov Söderström, vd, Norrlandsfonden.

NORRLAND
Vid föregående mätning sammanföll läget för det totala näringslivet i Norrland väl med det i riket. Under det andra kvartalet har dock läget försvagats i riket, medan det förstärktes i Norrland. Den mest bidragande orsaken till detta är att byggsektorn förstärktes kraftigt i Norrland, medan den försvagats totalt i riket. – Den kraftiga förstärkningen för byggsektorn i Norrland berodde framförallt på att företagen var väsentligt positivare i sina bedömningar av hur antalet anställda kommer att utvecklas. Länsvis signalerade företagen i Norrbotten och Jämtland mest positivt, drivet av starka konfidensindikatorer från tillverkningsindustrin och byggsektorn. Även Västerbotten och Västernorrland stärkte sina konfidensindikatorer. Läget i Gävleborg försvagades till följd av att samtliga branscher utom privata tjänstenäringskommer i svagare än vid föregående mätning, konstaterar Söderström.

GÄVLEBORG
Konfidensindikatorn för företagen i Gävleborg föll tillbaka för tredje kvartalet i rad. Fortfarande

Ett nettotalet utgörs av andel företag som svarat positivt minus andel som svarat negativt. Konfidensindikatorn för en bransch eller ett område är en sammanvägning av utvalda nettotalet.

är dock läget något starkare än normalt. Byggssektorn, som förbättrades i övriga norrländska län, försvagades istället i Gävleborg. Detta till följd av att byggarna inte signalerade samma positiva syn som i de andra länen på hur antalet anställda kommer att utvecklas. Byggssektorn är dock fortsatt den klart starkaste branschen i länet med ett mycket starkt läge. Detaljhandeln försvagades i likhet med de övriga Norrlandsläna. Handlarna var mindre positiva till hur försäljningen utvecklats och i sin syn på orderstockarna. Däremot var man positivare än tidigare i sina förväntningar på försäljningsvolymen framöver.

Som enda bransch i länet stärktes privata tjänstenäringskommer. Detta till följd av att man var mer nöjda med hur företagets verksamhet utvecklats och tjänsteföretagen vred också upp sina förväntningar på efterfrågan framöver.

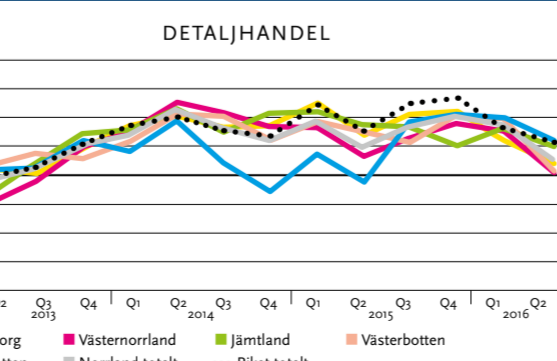
Söderström: – Tillverkningsindustrin i Gävleborg försvagades kraftigt och uppvisar nu ett svagare läge än normalt. Försvagningen

” Samtliga norrländska län utom Gävleborg har stärkt sitt läge sedan senaste mätning ”

berodde på att industriföretagen var väsentligt negativare i sina bedömningar av orderstockarnas storlek och dessutom var synen på färdigvarulagens storlek negativare.

VÄSTERNORRLAND
Läget för näringslivet i Västernorrland förbättrades och är starkare än normalt. Tillverkningsindustrin försvagades något men uppvisar fortsatt ett mycket starkare läge än normalt. Bidragande till detta är att företagen är fortsatt positiva i sina förväntningar på produktionsvolymen framöver och att man är mer optimistiska i sin syn på orderstockarnas storlek än man generellt varit tidigare.

– Detaljhandeln försvagades eftersom företagen var mer negativa till hur försäljningen utvecklats som i sina förväntningar på densamma. Dessutom var man negativare i sin syn på varulagens storlek än tidigare. Byggföretagen stärkte däremot sitt läge något till följd av en positivare syn på hur antalet anställda kommer att utvecklas.

Söderström:
– Privata tjänstenäringskommer sitt läge mest av branscherna i länet. Situationen har gått från att vara svagare än normalt till att vara starkare. Den mest bidragande orsaken till detta var att tjänsteföretagen var väsentligt positivare i sina förväntningar på efterfrågan framöver. Dessutom var företagen mer nöjda med hur verksamheten utvecklats.

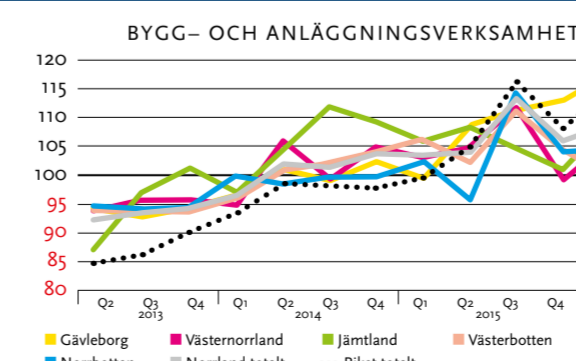
JÄMTLAND
Jämtland stärkte sitt läge och hade det näst starkaste läget efter Norrbotten i den senaste mätningen. Både de privata tjänsteföretagen och detaljhandeln försvagades dock. Handlarna främst till följd av en negativare syn på storleken på varulagren och tjänsteföretagen som en följd av en negativ syn på hur efterfrågan varit det senaste kvartalet. Tjänsteföretagen var dock positiva i sina förväntningar på efterfrågan framöver.

Söderström:
– Både tillverkningsindustrin och byggsektorn gjorde istället mycket positiva bedömningar och läget för dessa båda branscher i Jämtland är med marginal mycket starkare än normalt. Industrins starka lägesbedömningar byggde framförallt på en väsentligt positivare syn på färdigvarulagens storlek och också på en mer positiv syn på orderstockarna. Det starka läget för byggföretagen berodde på att de kraftigt justerade upp sina förväntningar på hur antalet anställda kommer att utvecklas.

VÄSTERBOTTEN
Stämmingsläget i Västerbotten förbättrades och är starkare än normalt. Tillverkningsindustrins konfidensindikator försvagades dock. Läget är trots försvagningen fortfarande starkt och knappt under gränsen att klassas som mycket starkt. Försvagningen berodde på en mer negativ syn på färdigvarulagens storlek. Byggssektorn stärkte sin lägesbedömning och läget är nu mycket starkare än normalt. Byggarna var precis som i övriga län positiva i sin syn på hur antalet anställda kommer att utvecklas, men man förstärkte också

sina bedömningar av orderstockarnas storlek. Detaljhandeln försvagades i likhet med i övriga län. Handlarna var mer negativa till varulagens storlek och mindre positiva än tidigare till hur försäljningsvolymen varit det senaste kvartalet.

– Privata tjänstenäringskommer sitt läge ordentligt från ett svagare till ett starkare läge än normalt. Företagen var positivare både till hur verksamheterna utvecklats och till hur efterfrågan varit det senaste kvartalet. Däremot skruvade man marginellt ned sina förväntningarna på efterfrågan.

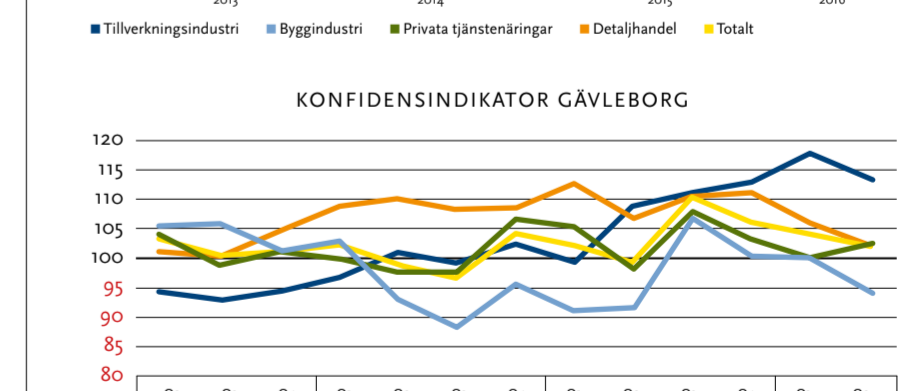
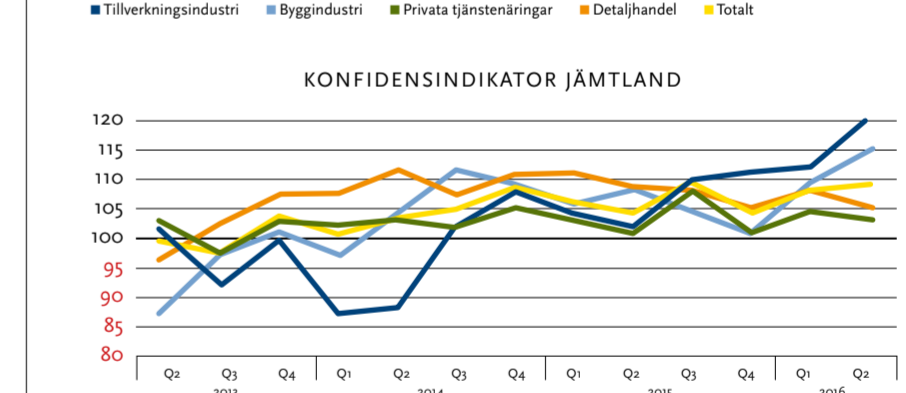
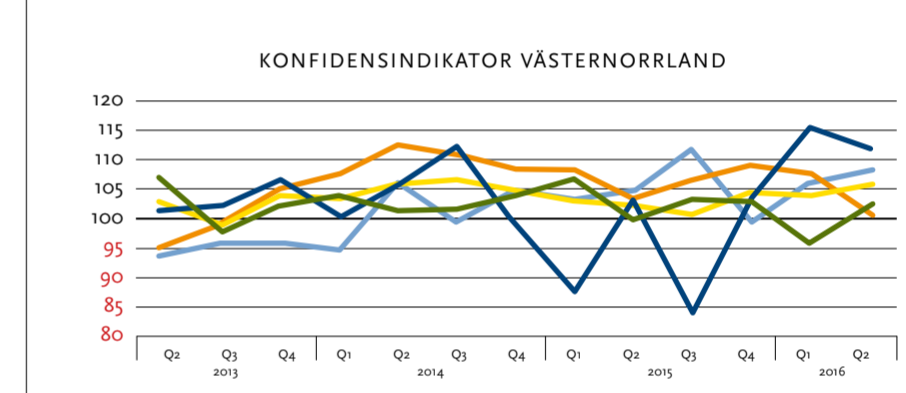
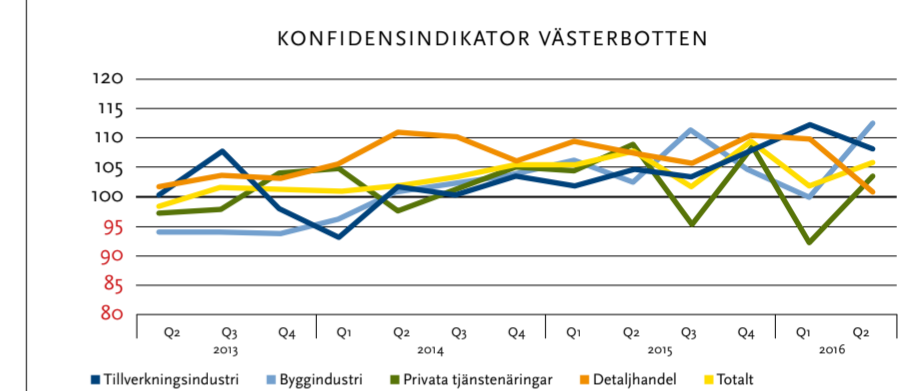
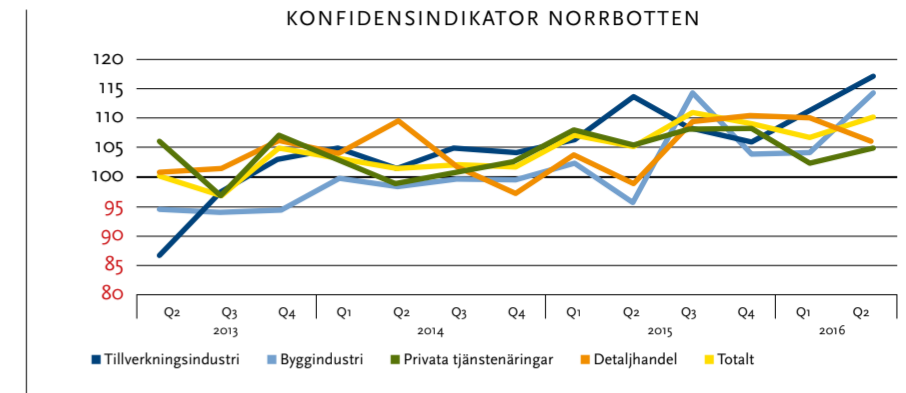
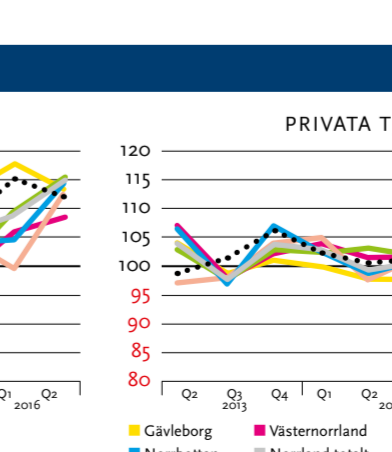
” Norrbotten hade det starkaste läget i Norrland ”

NORRBOTTEN
Norrbotten hade det starkaste läget i Norrland, och konfidensindikatorn för det totala näringslivet låg precis på gränsen för att klassas som ett mycket starkt läge. Som enda bransch backade dock detaljhandeln något till följd av negativare bedömningar av efterfrågan och storlek på varulagren. Läget för handeln är dock fortsatt med marginal starkare än normalt.

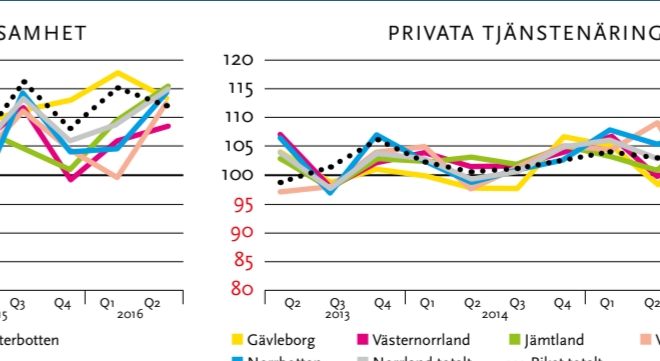
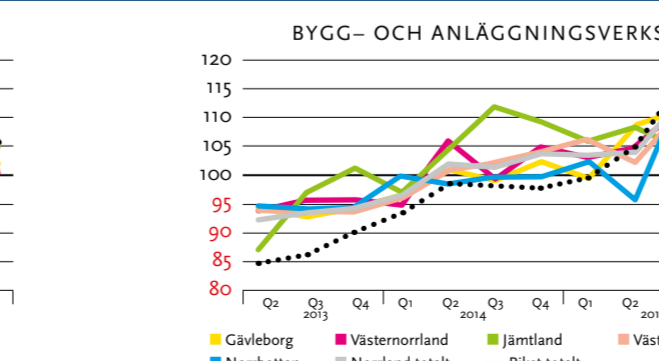
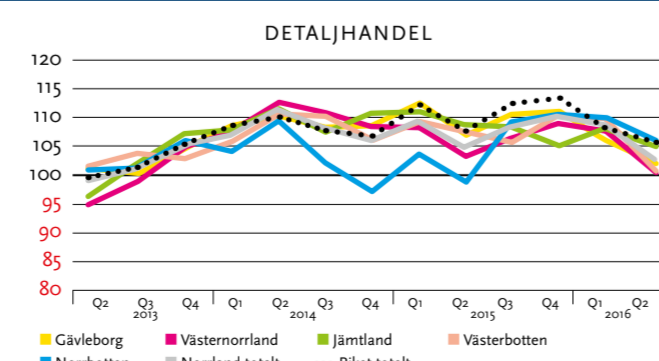
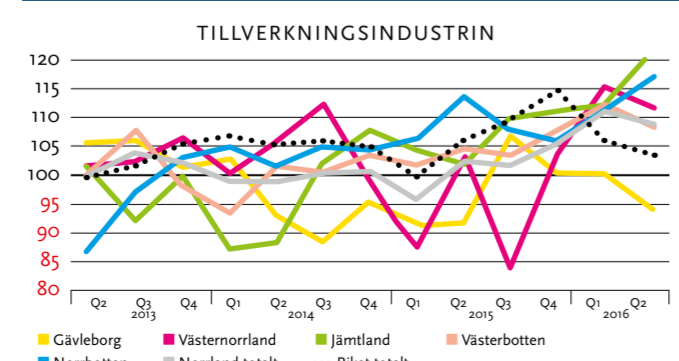
Privata tjänstenäringskommer i positivare än vid föregående mätning till följd av att företagen var mer nöjda med hur verksamheterna utvecklats och i sina bedömningar av efterfrågan framöver. – Byggssektorn var positiv och stärkte sin lägesbedömning till ett mycket starkt läge. I likhet med i övriga län berodde detta på att företagen var väsentligt positivare i sin syn på hur antalet anställda kommer att utvecklas.

Också tillverkningsindustrin stärktes kraftigt och läget är med marginal över gränsen att klassas som mycket starkt. Detta berodde i allt väsentligt på att företagen gjorde positivare bedömningar av orderstockarnas storlek och stärkte sina förväntningar på produktionsvolymen kommande kvartal, avslutar Söderström. ■

Graferna visar konfidensindikatorn för respektive län och bransch. Ett värde >100 indikerar att läget är mycket starkare än normalt, 100-110 starkare än normalt, 90-100 svagare än normalt, <90 mycket svagare än normalt.

Graferna visar konfidensindikatorn för respektive län och bransch.

NORRLANDS Barometern
Ansvarig utgivare: Lars-Olov Söderström Redaktion: Ronny Olovsson, Ludde Wästfelt, Mikael Cylvén, Vinter
Tryckeri: Tryck i Norr AB Uppgåva: 6 400
Norrlandsfonden, Luleå: Box 56, 971 03 Luleå, tel 0920-24 42 50 Sundsvall: Storgatan 31, 823 30 Sundsvall tel 0920-24 42 50 E-post: info@norrlandsfonden.se
Hemsida: www.norrlandsfonden.se
NORRLANDSFONDEN

Analysera själv de aktuella siffrorna på www.norrlandsfonden.se

Hållbarhet stärker din affär

Sara Vikman är övertygad om att hållbarhet ger ökad försäljning.

Hur du använder hållbarhet som en hävstång och anpassar dig till nya krav är affärskritiskt. Det kan direkt påverka din försäljning, innovationskraft eller förmåga att rekrytera nyckelkompetenser.

Det menar hållbarhetskonsulten Sara Vikman:

– En aktuell undersökning visar att hälften av kunderna har valt att inte gå vidare i ett köp på grund av att ett varumärke eller en produkt har en negativ påverkan.

Hållbarhet växer i betydelse för alla aktörer och självklart också för företagare. Men frågan blir snabbt komplex då det kan handla om många olika frågeställningar. Därtill kan man behöva gå utanför företagets direkta påverkan, som i leverantörsled eller hos kund.

För Sara Vikman, senior rådgivare på Enact Sustainable Strategies, är hållbarhet vardag. Hon guidar företagare till praktiskt genomförande av ett systematiskt hållbarhetsarbete för att möta nya lagkrav men också nya förväntningar från kunder, investerare, ägare och anställda.

ANLEDNINGEN TILL ATT hållbarhet växer i betydelse är att vi lever i en värld i ständig förändring. Ett antal megatrender förändrar i dag villkoren globalt – för samhällets alla aktörer, däribland företagare.

• **Klimatförändringen.** Leder till hårdare regleringar när regeringar beslutar sig för att bromsa den negativa utvecklingen. Men påverkar också förutsättningar genom temperaturförändringar, extremväder och ändrade vattennivåer.

• **Resursbristen.** På flera plan nås planetens ekologiska gränser som får konsekvenser för tillgång till naturresurser. Matbrist, vattenbrist och

andra problem är en följd som även får konsekvenser politiskt och socialt när resurser minskar, särskilt i relation till efterfrågan.

• **Befolkningstillväxten.** Världens befolkning ökar dramatiskt och därtill med en växande medelklass. Denna driver efterfrågan men samtidigt som fler får möjlighet till välfärd och skapar tillväxt, blir skillnaderna större, med människor som lever i fattigdom och hunger.

• **Urbaniseringen.** Allt fler människor lever i städer, i dag cirka 50 procent. 2050 spås 70 procent bo i städerna. Detta ställer krav på infrastrukturen som energi, transporter, sanitet, vatten men också på säkerhet och trygghet.

• **Digitaliseringen.** Gamla lösningar ersätts med nya. Arbetsmarknaden ändras. Prognoser säger att inom 20 år kan vartannat svenskt yrke som finns i dag ha ersatts av digitalisering eller automation.

NORRLANDSBAROMETERN BESTÄMDE SIG för att ta reda på hur företagaren ska arbeta med hållbarhetsfrågan för att ligga i framkant.

• **Hur ska jag som företagare ställa mig till allt detta?**
– Det är viktigt att förstå förändring-

en och den konkreta påverkan den har. Risken är att man inte förstår att det är viktigt för kunder och andra intressenter som exempelvis investerare. Att det är en konkret varumärkesrisk, men även operativ risk, att inte arbeta proaktivt med de här frågorna. En aktuell undersökning från Svensk Handel visar att hälften av kunderna har valt att inte gå vidare i ett köp på grund av att ett varumärke eller en produkt har en negativ påverkan. Det visar att de här frågorna är viktiga.

• **Okej, hur påbörjar jag ett hållbarhetsarbete på mitt företag?**

– Det handlar mycket om sunt förnuft och affärsetik. Att ha en tydlig ambition, en riktning, att man rör sig i rätt riktning och då och då väljer bort saker som inte stämmer. Grundläggande är strävan att driva och utveckla en verksamhet som så långt det är möjligt inte har en negativ påverkan på människor och miljö. Det gör man genom att analysera och sedan balansera in de sociala och miljömässiga frågorna i ekonomiska beslut.

• **Hur bör man göra?**

– Välj de viktigaste frågorna för din verksamhet utifrån hållbarhetsrisker och möjligheter. Till exempel risker för miljö, hälsa och säkerhet, tillgång till råvara eller möjligheter med kompetensutveckling och innovation. Ta in intressenters förväntningar och krav i bedömningen av vad som är viktigt och inspireras gärna av andra. Men utgå från er affär och plan framåt. Det finns ofta lågt hängande frukter som kan göra mycket för att minska risker, spara pengar, men också lite mer svårnådda som kan innebära viktiga möjligheter genom att stärka konkurrenskraft. Systematisera arbetet så att det blir en del av det dagliga arbetet, sätt tydliga mål och mätetal som följs upp.

• **Vilka branscher skulle du säga är långt framme i hållbarhetsarbetet?**

– Konsumentnära företag är mer i rampluset och lite mer utsatta och har därför hunnit längre.

– De som jobbat strukturerat med frågorna en tid är väl också de som har stor miljöpåverkan, utifrån lagstiftning och förväntningar och krav från omvärlden. Råvaruutvinning och råvaruintensiv industri, tillverkning. Nu kommer många tjänsteföretag, banker, advokater och konsultföretag efter.

• **Vad är svårast?**

– Det svåraste är att hitta vad som är viktigast för oss. Man förstår ofta att man måste börja jobba med hållbarhetsfrågorna, men du kommer inte hinna med allt, du måste prioritera. Det är viktigt att man börjar nägonstans. Har man leverantörsled med tillverkning är det sannolikt så att riskerna ligger där, till exempel för miljö, arbetsförhållanden och mänskliga rättigheter. Då kanske man ska börja med att fokusera där.

• **Nu förändras kraven löpande, när kommer nästa stora förändring?**

– Lagkraven kommer och från 2017 så kommer ett EU-direktiv som kräver hållbarhetsredovisning av icke-finansiellt resultat att gälla i svensk lag. Från cirka hundralet redovisningar så kommer lagstiftningen omfatta uppskattningsvis 1600 bolag från 2017, så det kommer direkt eller indirekt påverka näringslivet i en högre grad. Och här ska företagen redovisa risker i hela värdekedjan och då omfattas indirekt även leverantörer förstärkt.

– Företagen som berörs från 2017 är de som uppnår två av följande tre kriterier: mer än 250 anställda, balansomsättning på mer än 175 miljoner kronor eller en nettoomsättning på mer än 350 miljoner kronor.

• **Vad glömmes ofta företag? Var begär man fel?**

– Man kan tendera att välja bort sånt som man inte styr över, till exempel utsläpp från distributörer och det som ligger långt bort i produktionsleden, exempelvis mänskliga rättigheter. Det är inte säkert att det är den mest kritiska frågan och inte lika lätt att påverka, men alla företag i världen har ansvar att följa såväl FN:s hållbarhetsmål och ramverk för mänskliga rättigheter. Oavsett var vi befinner oss.

– Det här blir också allt viktigare för att kunna attrahera rätt medarbetare, det är viktigt för många att arbeta med ett företag som tar ansvar och jobbar seriöst med de här frågorna, konstaterar Vikman. ■

FAKTA

Från och med 2017 måste bolag som uppfyller två av följande tre kriterier upprätta hållbarhetsredovisning:

- Fler än 250 anställda.
- En balansomsättning på mer än 175 miljoner kronor.
- En nettoomsättning på mer än 350 miljoner kronor.

Så börjar du:

- Gör en risk- och möjlighetsanalys.
- Sätt ambition, mål och hitta nyckeltal att följa för ditt hållbarhetsarbete (minskat avfall, ökad jämställdhet eller andra faktorer).
- Strukturera upp arbetet så att det finns i medarbetarnas vardag genom att vara en del av affärsplaneringen och verksamheten.
- Följ utvecklingen kontinuerligt och arbeta med att förbättra och utveckla för att nå uppsatta mål.
- Se till att även ta med kunder och leverantörer, ställ krav på leverantörer så att de följer din ambition och bidrar till dina mål.
- Undersök dina kunders förväntan på dig och dina varor och tjänster. Är du underleverantör är det kanske viktigt att du kan redovisa hållbarhetsarbetet.

Timrå satsar på ett projekt för ökad social hållbarhet

Timrås näringslivskontor satsar på ett nytt projekt för socialt ansvarstagande riktat till kommunens företag.

– **Vi vill synliggöra de värden som skapas när socialt ansvarstagande på ett affärsmässigt sätt integreras i verksamheten, säger Timrås näringslivschef, Peter Germer.**

Social hållbarhet är inget nytt begrepp och har de senaste åren blivit allt mer aktuellt i samhällsdebatten. I många fall har det handlat om hur företagen kan ta sitt ansvar och bidra ur ett hållbarhetsperspektiv.

– Företagen konkurrerar på en väl medveten marknad där hållbar utveckling och social hållbarhet blir allt viktigare att kunna visa. Att detta finns i en affärsplan ger extra styrka.

TIMRÅS INITIATIV SKA förhoppningsvis även fungera som en inspirationskälla för andra och det hela är ett samarbetsprojekt mellan näringslivskontoret, nätverket Vi kan och arbetsmarknadsprojektet Hela vägen. Det erbjuds praktikplatser, studiebesök och intervjuträning.

– Det handlar om att arbeta hållbart och använda samhällets resurser på ett sätt som gynnar alla. Företagande är i dag så mycket mer än att sälja en tjänst eller vara, fortsätter Peter Germer.

MÅLET MED PROJEKTET är att bredda kunskapen om social hållbarhet och att få fler arbetsgivare att engagera sig. Befolkningstillväxten i Sverige kommer att öka kraftigt de kommande åren, inte minst via nyanlända, vilket kommer att ställa allt högre krav på integration.

– Det här betyder nya möjligheter för arbetsgivare. Med befolkningsökningen följer också en ökning av kompetenser. Mångfalden gör det enklare att som arbetsgivare hitta den man söker i kompetens. Vissa arbetsgivare vill bidra men känner kanske att det är besvärligt att ta steget till praktisk handling. Vi hoppas kunna ändra på detta genom att bistå med de rätta verktygen.

Timrås Näringslivskontor är sedan länge en samarbetspartner till Norrlandsfonden. ■

Peter Germer.

Det är ingen slump att näringslivskontoret i Timrå kommun ständigt får goda omdömen av kommunens företag i olika mätningar. Man har en organisation och ett arbetssätt som präglas av hög servicegrad och bra samverkan med andra kommunala enheter vilket leder till korta beslutsvägar, vilket är viktigt för företagen. I mina ögon är dock det som utmärker verksamheten allra mest medarbetarnas ambition att ständigt utveckla sitt utbud av tjänster och initiativ för företagens bästa, och jag är övertygad om att man kommer att lyckas bra även med denna satsning.

Lars Johansson, företagsanalytiker

Unik processteknik för oljerening tar RecondOil ut i världen

Entreprenören träffade uppfinnaren.

Separationstekniken överfördes till industriellt bruk och idag är RecondOil ledande på rening av processolja.

– **Tittar vi in i framtiden så ser vi en stor potential över hela världen för vår unika metod, säger företagets vd Fred Sundström.**

RecondOil, med huvudkontor i Östersund, har precis startat upp en egen konstruerad och patentsökt anläggning för rening av spill- och processolja hos Ragnsells i Högbytorp, Stockholm. Detta betyder inte bara att Ragnsells får hjälp med att ta hand om sin restprodukt utan även att intresserade kan få se hela processen i fullskalig drift. En process som i korthet tar hand om processad olja och renar densamma till 100 procent i ett slutet kretslopp. En revolutionerande metod, inte bara för industrin, eftersom oljan kan användas om och om igen.

– Vi når egentligen alla olje-

relaterade nischer runt om i Europa och övriga världen. Uthållig miljöteknik blir bara mer och mer efterfrågad. Vi pratar allt från fartygsmotorer till vindkraftverk.

Det finns helt enkelt inget annat val än att satsa på den rena miljötekniken, fortsätter Fred Sundström som är ingenjör i grunden och som tidigare jobbat med, bland annat, utvecklingen av gröna kemikalier.

Intresset för miljöteknisk företagsutveckling har alltid funnits med och efter att ha träffat en pensionerad mediciner doktor med separationsteknik som expertis föddes RecondOil och ett

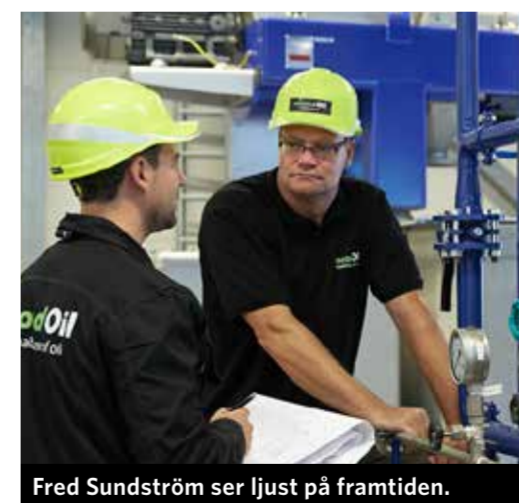

RecondOils nystartade anläggning vid Ragnsells i Högbytorp utanför Stockholm.

samarbete med Sandvik inledes. Sandvik har, för övrigt, installerat processen DST, double separation technology, från RecondOil för integrerad rening av sin paraffinerade klorolja.

– Vi uppfann inte metoden, det hade vår pensionerade doktor redan gjort. Det vi gjorde var att vi utvecklade tekniken med grunden i bioteknik och flyttade över den till industriellt bruk. Vi har en unik processteknik som gör att oljan närmast blir renare än den i grunden var som ny och oanvänd. Enkelt beskrivet så kombinerar vi en kemisk och mekanisk separering i kompletta processanläggningar. I en bil, exempelvis, sker ju reningen enbart via ett filter på mekanisk väg. Nu blir det en kombo.

Metoden betyder, exempelvis, att de tunga industrierna slipper kostsamma driftstopp och störningar i samband med oljebytten. – Detta betyder mindre slitage, bättre verkningsgrad och mins-

Fred Sundström ser ljus på framtiden.

RecondOil har fått kommersiell kvittens på sitt förtjänstfulla arbete med cirkulär reningsteknik för olja och står nu på tröskeln till att etablera sig internationellt. Det är mycket intressant att få följa företaget. Tillsammans med flera

privata investerare, EkoNord Invest AB samt ALMI Invest AB har Norrlandsfonden glädjen att få vara med och finansiera satsningen som har potential att få stor betydelse för miljövänlig och hållbar hantering av jordens resurser.

Inga-Lena Wahlstedt, företagsanalytiker

SAMTLIGA NETTOTAL SOM INGÅR I KONFIDENSINDIKATORN FÖR DETALJHANDELN I VÄSTERBOTTEN FÖRSVAGAS

43 Från 56 till 43. Detaljhandeln i Västernorrland är något mindre nöjda med hur försäljningen utvecklats det gångna kvartalet.

-63 Från -41 till -63. Tillverkningsindustrin i Gävleborg justerar ytterligare ned sina bedömningar av storleken på orderstockarna.

21 Från -14 till 21. Byggföretagen i Norrbotten är väsentligt positivare i sin syn på hur antalet anställda kommer att utvecklas framöver.

36 Från 15 till 36. Tillverkningsföretagen i Norrbotten skruvar upp sina förväntningar på produktionsvolymen framöver.

Bönorna till Jenny Bergs choklad hämtas från Ecuador.

Jenny har en chokladvision

Jenny Bergs mission är att göra världen lite bättre med sin choklad. Med hållbarhet från böna till butik som ett absolut mått.

– Det finns inget alternativ för mig. Det borde egentligen vara olagligt att inte gå den vägen.

Den lilla fabriken i Umeås utkanter tillverkas Jenny Bergs choklad, Vintage Plantations. Den choklad, som enligt Jenny, ska hjälpa till att förändra världen, göra den till en lite bättre plats. Och efter ett samtal med Choklad-Jenny så är bilden kristallklar över vad hon menar. Hur hållbarhet hela vägen är den enda vägen.

Allt börjar hos odlarna i Ecuador där bönorna odlas under totalt ekologiska förutsättningar, precis som sockerrotten som används i processen.

– Det är otroligt viktigt för mig och oss att hela kedjan ska vara hållbar. Vi gör inte som alla andra, det vill säga köper in färdig choklad som sedan smälts ner i Sverige. Nej, vi gör allt här i fabriken för att sedan smaksätta med de bär och växter som finns lokalt, såsom blåbär, rönnbär och fjällkvanne. Vi vill vara

folkets chokladfabrik där själ och hjärta ger oss nöjda och intresserade kunder.

JENNY BERG GÅR sin egen väg på många sätt. Hon utmanar den traditionella chokladindustrin med sitt hållbara koncept vilket ger ett något högre pris – men en kvalitet och känsla som gör att företaget växer.

– Vi har ett namn som folk knappt kan uttala men vår passion verkar smitta av sig för de flesta kan istället vår historia och vad vi står för.

YTTERLIGARE ETT STEG i Jenny Bergs hållbara helhetskoncept är de anställda i fabriken. De består av ett team med personer som normalt står en bit från arbetsmarknaden. Här får de en chans att ta ansvar och att utvecklas. Något som, enligt Jenny Berg, bidrar till företagets höga kvalitet.

Vi gör det bättre för odlarna i Ecuador, vi gör bygden starkare och vi utvecklar människor

– Vi får en otrolig stolthet i och omkring det vi gör. Det är en stämning som hela tiden tar oss framåt. Jag har en helt ovetenskaplig syn på det här, nämligen att de som andas och äter choklad varje dag blir lyckliga och glada. Och hos oss stämmer det verkligen.

DEN STORA UTMANINGEN ligger annars i att få helheten att fungera också ekonomiskt. Det är en längre och krokigare väg att gå men Jenny Berg tvekar inte en sekund på att det är den enda, rätta, väg som finns för henne. En väg hon aldrig kommer att vika ifrån.

– Nej, vi har en historia som ingen annan har. Vi gör det bättre för odlarna i Ecuador, vi gör bygden starkare och vi utvecklar människor. Hållbart på alla plan. Där vill jag alltid vara, konstaterar hon. ■

Jenny Berg driver ett nytänkande och intressant bolag med hög hållbarhetsprofil som dessutom tillverkar en näst intill beredendeframkallande choklad.

Anna Hedström, företagsanalytiker

ScanArcs metod för återvinning av metaller ger eko på marknaden i Europa.

ScanArcs återvinning intresserar utomlands

Återvinning av metaller och energi gör stor skillnad ur ett hållbarhetsperspektiv. Det gör ScanArc i Hofors extra intressant på den europeiska marknaden.

ScanArcs utvecklade processer för återvinning av metaller och energi gav dem under 2015 en stor order i Belgien som krävde extern finansiering för att gå i lås. Ordern innebar byggnation av en ugn för utvinning av koppar ur slagg. Ugnen, som har installerats på ett återvinningsföretag, blev den största ugn som bolaget konstruerat.

En nyemission krävdes och Investera i Sandviken kom in som nya ägare. Norrlandsfonden har haft kontakt med ScanArc under många år men det var först under 2015 som det blev aktuellt att gå in med finansiering.

– Ett mindre bolag skulle aldrig ha möjlighet att ta så stora uppdrag utan extern finansiering, det är här vi kom in. Det är ett intressant företag som bedriver en utvecklingsstung verksamhet som gör stor skillnad utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Jag ser fram emot att följa deras fortsatta resa, säger Per-Erik Persson, företagsanalytiker, Norrlandsfonden.

SCANARC HAR SINA rötter inom SKF Steel men 1988 köpte företagsledningen verksamheten och ScanArc Plasma Technologies bildades. Efter en kortare period med norst ägande har företaget sedan 2011 återigen ägare och ledning med lokal förankring.

– Vi utvecklar spetsmekanik inom högtemperaturprocesser. I praktiken innebär det att vi arbetar med plasma. Elektronerna separeras från atomkärnorna och under de senaste 30 åren har vi vidareutvecklat plasmatekniken, förklarar ScanArcs vd Bror Magnus Heegard.

Teknologin kan till exempel återvinna metaller och energi ur avfall, som stoft från metallurgiska processer. ■

En ny generation reningsverk

Ecobox är den nya generationens minireningsverk. Den ger en bekymmersfri avloppsrening och även en kretsloppshantering för fosfor. Ett hållbarhetskrav för Sverige i framtiden.

I dag finns det cirka 500 000 hushåll som inte har fungerande avloppssystem och som därför på ett skadligt och felaktigt sätt släpper ut bland annat fosforhaltigt avloppsvatten. Ecobox från Skandinavisk Ecotech AB har lösningen på problemet och en väg för att möta behovet av en hållbar avloppshantering för framtiden.

– Det handlar totalt om en miljon hushåll i Sverige, Norge och Finland med dåliga avlopp. I Sverige har vi också ett nationellt mål att återvinna fosfor och med vår metod i Ecobox har vi skapat ett naturligt kretslopp. Här tillsätter vi enbart syre som boostar den biologiska processen och via ett naturligt fosforfilter får vi en kretsloppshantering av fosfor som sedan utan vidare förädling kan användas på jordbruksmark, säger Karl-Gustav Niska, vd.

ECOBEX HAR MED sin enkelhet i konstruktion och stabilitet i funktion redan blivit en stor framgång

Minireningsverket Ecobox löser problemet med fosforhaltigt avloppsvatten.

med cirka 1 500 idrifttagna Ecoboxar runt om i landet.

– Hög rening, enkelhet och hög driftsäkerhet är de huvudsakliga urvalskriterierna för våra kunder, fortsätter Niska.

SEDAN 2010 HAR företaget haft en årlig tillväxt på mellan 50 och 100 pro-

Karl-Gustav Niska.

cent och omsätter i dag cirka 40 miljoner kronor. Detta för med sig att det helt svenska företaget nu expanderar. Med Norrlandsfonden som partner byggs tillverkningsenheten i Övertorneå ut.

– I dag tillverkar vi cirka 700 Ecoboxar per år, men vi vill upp till 3 000 i volym. Vi har en smickrande tillväxt och tit-

tar närmast på Norge, som ligger nära vår egen marknad med ett liknande synsätt på avloppsrening, men även Finland och Baltikum med Östersjöskusten är intressant.

Ni väljer att stanna i Övertorneå?

– Absolut. Många funderar på varför och hur vi resonerar. Om vi tänker att vi från Övertorneå ska serva Sverige, Norge och Finland så ligger vi fak-

tiskt centralt till ur transportsynpunkt. Förenklat så svänger vi höger till Norge, vänster till Finland och om vi kör rakt fram så hamnar vi i Malmö. Dessutom ger vårt arktiska klimat vid Polcirkeln oss fördelar i test-, hållbarhets- och marknadsföringshänseende. Att Ecobox kan monteras och fungera även under extrema temperaturförhållanden är ju bevisat. ■

Skandinavisk Ecotech uppvisar en mycket stark utveckling med hög tillväxt och bra lönsamhet och kassaflöde.

Företagets produkt har en stor miljönytta och att man av affärsmässiga skäl satsar på utökad produktion i Övertorneå är också mycket glädjande.

Petter Alapää, företagsanalytiker

Peak Innovation jobbar för hållbar utveckling

Jämtländska Peak Innovation har i pilotprojektet Hållbarhet i sport – outdoor samlat företag inom sport och friluftsbanschen för affärsutveckling med hållbar utveckling i fokus.

– Tesen är att ett integrerat, effektivt hållbarhetsarbete i vardagen också ger lönsamhet, säger projektledaren Joel Svedlund.

Den första omgången av projektet avslutades under juni månad med en sista träff som sammanfattade arbetet så långt. Projektet har riktat sig mot företag med produkter för sport och friluftsliv som kärnverksamhet. Målet har varit, och är, att via samverkan nå fram till ett löpande hållbarhetsarbete och en övergripande hållbarhetsstrategi i vardagen.

– Att ha med detta i det

dagliga arbetet är grunden. Vi bjöd in företag som hade uttryckt behov inom hållbarhetsområdet.

– Vi gjorde en förstudie

Joel Svedlund.

och när behovet var definierat satte vi ihop ett koncept och ett projektuppdrag som löpte över ett år, berättar Svedlund.

SKHOOP I ÄRE (täckjolar för vinterbruk som kärnprodukt), Hilleberg i Östersund (världsledande i tält), Lundhags (skor, ryggsäckar, skridskor och kläder), Icebugs (skor med integrerat halkskydd) och konfektföretaget Elevenate i Äre blev de fem företag som sletten tog plats i projektet där, inte minst, frågan om hållbara material, leveranser och tillverkning diskuterades. Projektet omfattade även workshops och coaching hos företa-

gen. Detta för att få med så många som möjligt i arbetet. En eller två projektledare från varje företag har funnits med för att driva processen internt och ta frågorna och utvecklingen vidare till ledningsgrupper och/eller styrelse.

– Viktigt är att frågorna prioriteras hela vägen, därför är förankring och acceptans mycket, mycket viktigt. Annars blir hela

arbetet mer eller mindre bortkastat. Det handlar om hållbarhet på strategisk nivå och här har varje företag ofta en egen struktur. Vi har haft diskussioner och fått anpassa oss till olika perspektiv.

Hur långt nådde ni?

– Alla fem företag har lagt fram en hållbarhetsstrategi och det kommer att

startas detaljprojekt där kemikaliehantering vid processer med olika tillverknings- och konfektförpackningsmaterial är en konkret punkt. Transparensen har uppenbart ökat betydligt, varje träff har gett affärsnytta och vi gör en total utvärdering under sommaren. Vi hoppas sedan kunna gå vidare under hösten med nya företag. ■

FAKTA

Peak Innovation kopplar ihop företag och forskning inom sport, turism och friluftsliv i Sverige. Med fokus på nätverk, affärsutveckling och innovation skapas nya affärsmöjligheter.

Genom samarbete med branschkollegor kan man lära av varandra och får en inspirerande och lärorik utgångspunkt för att jobba såväl strategiskt som integrerat på alla nivåer i företaget. Peak Innovation har skapat en plattform för detta som kan användas av företag i olika branscher. Ett föredömligt exempel på ett samarbete, hållbarhet och affärsnytta går hand i hand.

Inga-Lena Wahlstedt, företagsanalytiker

Stefan Lindbäck ser ljusst på företagets framtid och utveckling.

FOTO: PER PETERSSON

Lindbäck's Bygg går mot strömmen

Lindbäck's Bygg följer inte de gängse mallarna i branschen. Det har visat sig vara ett framgångsrecept och nu byggs framtidsfabriken som ska drivas med solenergi – och ha minst 50 procent kvinnor i arbetsstyrkan.

– Hållbarhetsfrågorna är otroligt viktiga för oss, säger Stefan Lindbäck, vd och en av fyra ägare.

Familjeföretaget Lindbäck's Bygg har haft en lång resa och en spännande utveckling sedan starten, fyra generationer tillbaka. I dag är företaget med säte i Piteå en av de ledande aktörerna på en synnerligen konkurrensutsatt marknad.

Den finansiella krisen i början av 90-talet med påföljande lågkonjunktur blev ett avgörande vägskäl.

Företaget var då tvunget att minska ner antalet anställda från ett 100-tal till 25.

– Då var vi väldigt lokala med kunder i Piteå-, Luleå- och Boden-

området. Vi bestämde oss för att titta längre bort och förändra vår process helt och hållet. Vi gick från den traditionella byggbranschens metoder till att välja att göra i princip allt på husen färdigt i fabriken innan leverans.

- VI MÖTTE EN hel del frågor och ett visst motstånd men i dag har vi en helt annan position och acceptans. Det känns väldigt bra att våra tankar visade sig vara rätt, konstaterar Stefan Lindbäck som nu ser företaget växa ytterligare via bygget av den så kallade framtidsfabriken där

Vi sover faktiskt mycket bättre på nätterna när vi kan jobba på det här sättet

Norrlandsfonden finns med som en partner. Det blir en produktionsanläggning som lyfter antalet producerade lägenheter från dagens 800-900 till cirka 2 500 per år. En tredubbling – hela tiden med hållbarhetsperspektivet i fokus.

DET HANDLAR bland annat om enbart trä som stommaterial, om en total arbetsstyrka på cirka 450 personer där minst hälften ska vara kvinnor. Dessutom ska hela fabriken elförsörjning ersättas med solenergi och två tredjedelar av transportererna kommer i framtiden att ske på vatten.

– Vi vill ha ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv. Solcellsparken blir Nordens största och att transportera med båt ger minskad miljöpåverkan och minskade risker på vägarna. En jämställd arbetsplats ger enbart fördelar på alla sätt, och vi vill göra skillnad på riktigt. De handlar normalt mycket om att vinstmaximera

men vi tänker lite annorlunda här.

Kan du utveckla?

– Som jag sa, vi vill göra skillnad. Vi påverkar livet för många andra och vi äger hela kedjan. Det är inte bara att bygga, eller att köpa, ett hus. Vi funderar också på att återbetala en del av köparens insats, om de bor kvar tre år eller längre hos oss, för att undvika spekulationsköp och orimliga kvadratmeterkostnader. Vi sover faktiskt mycket bättre på nätterna när vi kan jobba på det här sättet, säger Stefan Lindbäck. ■

Att satsa på hållbarhet har visat sig ge lönsammare företag vilket Lindbäck's Bygg är ett bra exempel på. Vi ser fram emot att få följa den nya framtidsfabriken.

Birgitta Cajander, företagsanalytiker

Tomas Lejon.

Tomas är Norrlandsfondens nye styrelseordförande

Norrlandsfondens nya ordförande är Tomas Lejon, som har lång och gedigen erfarenhet från bankvärlden.

Det är regeringen som har utsett Luleåbon Tomas Lejon till ny styrelseordförande i Norrlandsfonden. Lejon verkar yrkesmässigt

i rollen som vd för Norrbottens största bilhandelsföretag, Nordiska Bil, som omsätter cirka 800 miljoner kronor per år och han är även engagerad som ordförande för Norrbottens Handelskammare.

Han säger så här om sitt nya uppdrag:
– Norrlandsfonden är en unik

aktör för finansiering av företag i Norrland. Kapitaltillgången för företag är en avgörande komponent i utvecklingen av attraktiva norrländska livsmiljöer.

– I min roll som Norrlandsfondens ordförande leder jag en styrelse som är djupt engagerad i regionens tillväxt. Företagens ut-

veckling är själva grundbulten för ett hållbart och välmående samhälle.

Tomas Lejon har en lång och gedigen erfarenhet inom bankvärlden bakom sig. Han har, bland annat, verkat som chef för Swedbank i Norrbotten och som chef för SEB i Norrland och Småland. ■